

IMO (142) *praep i av*

praep (139), *av* (3).

o jasne.

Sł stp notuje, Cn s.v. mimo, Linde XVI w.

I. Przyimek cum A (139) :

1. Wskazuje miejsce, przedmiot, osobę mijane w drodze, położone w bezpośredniej bliskości: blisko, koło czego; *praeter Cn* (40) : *LibLeg* 10/71v; Itáli fie ná poźmiewifko imo nie przechodzącem ludziem. *RejPs* 133; wyraż ie ná tablicách/ iżby imo nie bieząc [ut percurrat] można ie czytać. *BibRadz Hab* 2/2; Płynąc imo drugi wyfep/ ftánał máło *BielKron* 442, 47, 75v, 222v, 323, 408 (9); *Praeterfluit Istula Varsaviam/ Wysła ydzie pod Wárfzawę álbo yndzie imo wárfzawę. Mącz* 132a; *HistRzym* 106; *BielSpr* 7, 41, 54; *HistHel* C4; Dayże ten Rów fypác wżyfłtko podle Stáwu/ blińko przy wodzie áże pod Staw precz imo Groblą. *Strum* M4v, N; *StryjKron* 71 [2 r.], 155; źwierz tuż bełpieczny Oćiéra fię imo cię: á ty fen łpifz wieczny. *KochFr* 119; iádac do domu pijáno imo fwoy lás/ y włyfzawfzy że robią w leśie/ krzyknał *GórnRozm* F2; Imo Chełmieńfki óstrow w lewą łtronę/ Puśc fię do Swiecia *KlonFlis* G2v, D [2 r.] D2, F2v, G3 [2 r.]; *KlonWor* 23.

W charakterystycznych połączeniach: imo [kogo, co] bieżec, ciągnąc (2), iśc (4), mijać, płynąc (4), pojsć, (prze)chodzić a. przechodzący (3), (prze)jechać (7), puścić (się) a. puszczać (4), wędrować.

Z drugim przyimkiem „o” [tylko w wyrażeniu „oń”] (4): idąc imo oń/ náłazł w iego [lwa] głowie plałtr miodu *BielKron* 31v; *HistHel* C3v [3 r.].

Połączenia: »imo ... pobok« (1): muśiał byś imo óny Stawki Pobok Zwódnicą gościnną wodę precz obrócić. *Strum* O3v.

»tuż imo« (1): Pan też potym nie długo/ tuż imo oń miyał *HistHel* C3v.

a. Wskazuje przeszkodę przewyciężoną w drodze: *wbrew* (1) : duńze łpráwiedliwych/ Co/ imo ciało/ do niebá fię pniecie *GrabowSet* X2v.

2. Zwykle z zaimkiem zwrotnym przy czasowniku puścić (a. puszczać) wskazuje, że wykonawca czynności nie uwzględnia treści wyrażonej w dopełnieniu (35) :

Połączenie: »imo ... na stronę« (1): PVścifzwy [!] imo fię ná łtronę/ [...] prawdę świecką *CzechEpPORz* *2.

Zwroty: »puścić (a. puszczać) [co] imo się« [szyk zmienny] = opuścić, nie zważać, często z odcieniem lekceważenia (30): *Diar* 58, 64; Wielki á łławny Krołu/ puśc imo fie/ á nie bądź porużon w vmyfle łwoim ku żadnemu z nas s powieści opifania ludźi złościfwych *BielKron* 443v; *Tempus traducere, Czas ymo fię pułzczać [!]* *Mącz* 97a; *RejZwierc* A4v; *BielSpr* b3v; *CzechRozm* 30, 30v, 69, 77, 101v (9); Nic to tedy v mnie: pułzczam to imo fię *CzechEp* 72; ták rzecz łwá Kártuzyan Dioniziułz o Antychrifcie wypráwuie [...] Co iuż ia wżyfłtko imo fię/ dla przedłuzenia/ pułzczam. *CzechEp* [410], 53, 72, 142, 173, 211 (13); *CzechEpPORz* *2; *KochMarsz* 154.

»puścić (a. puszczać) imo się« [w tym: co (2); szyk zmienny] = odpuścić, darować (3): *BielKron* 229v; ich wżyfłtki złości Puścifł imo fye z wielkiéy łwéy dobrotliwości. *KochPs* 162; odpuścże mi też/ á miłóšiernie puśc imo fię ilekroć okrom ciębie co inłze⁸⁰ rozmyślam *LatHar* 603.

peryfr. »puszczać [kogo] imo uszy« = *nie słuchać, lekceważyć (1)*: Kto go [Boga] pufzcza imo wfyzy/ luż temu káždy zle tuży *BielKom* F3.

3. Wskazuje osobę lub fakt, który należało uwzględnić (40) :

a. *Wskazuje osobę, która powinna być uwzględniona, ale została pominięta lub zagrożona pominięciem: na niekorzyść, wbrew (17) :* Almus (iáko cnotliwy brát) nie chciał wziąć korony imo ftárfzego brátá. *BielKron* 301v, 15, 100v, 105v, 170, 204 (12); *StryjKron* 385, 427; żeby temu przyźło [...] Chriřtiáńftwá fię wyrzeć [!] kteryby fię imo Chriřtułá chciał práwy Moizeřzowfkimi rżádzić *CzechEp* 33; *SarnStat* 1051.

Powtórzenie przyimków: imo óń (1): co zá niegodność do niego baczyli/ iż imo óń práwego krolewicá dáli bráńcowi kroleřtwo *BielKron* 103v.

b. *Wskazuje osobę, do której powinna się wyłącznie ograniczać treść zdania: poza, oprócz (4) :* abi [...] nyedvpvfczył [!] abi ktho ynfchi. wthem wladzam abo rořkazowane yakye myecz myal ymo yey mcz. *LibLeg* 11/187v, 11/188; ná tym řrodze żydowie błádzá/ gdy przedfię imo Iezufá Páná infzego Mefyalzá czekáią. *CzechRozm* 169v, 252.

c. *Wskazuje fakt, który powinien być uwzględniony, ale został pominięty lub zagrożony pominięciem: wbrew, niezgodnie z czym (11) :* Ksiádz o pocziwość moję sądzi mię imo prawo moje prawem cudzem *Diar* 34, 36, 87, 88; S tey thez przyczyny był podwiad Cefarż Mořkiewřkiego Kfiędzá przeciřw krolowi/ iż imo przymierze Smoleńk wzyął. *BielKron* 416; Imo prawdę kłám powiádařz *KochPs* 78; *KochFrag* 51; A ktoby imo tę vchwałę [contra eiusmodi statutum; mimo tę uchwałę *Jan Stat* 600] chodźił z nią [rusznicą] w mieřćie/ vrżáđ Stárořći ma iá wziąć *SarnStat* 500, 738.

Wyrażenie przyimkowe: »imo to wszy(s)tko« (2): iednák oni ná to nic dbáć niechćieli: ále przedfię imo to wřzyřtko wiáre řwá zálecáli *CzechRozm* 67v; *KochPs* 116.

d. *Wskazuje fakt, od którego powinna być wyłącznie uzależniona treść zdania: bez (8) :* A wthem abi nygd wladzey y rořkazanya nyemyal ymo Volyam Krolyowey yey mcz. *LibLeg* 11/187v; a co za škodliwa sequella, aby Krol imo wiadomořć szlachty miał, co chciał, na nie stawić. *Diar* 61, 40, 88; *BielKron* 301; Czřwarty řpofob mężoboyřtwá ieft przygodny/ ktery fię z iákies nagłey przygody á řkwápliwie przyřtrefia/ imo wolá y myřł [praeter voluntatem omnem et cogitationem] tego kto fię tego dopuřzcza. *ModrzBaz* 78v; O Woynie/ álbo Ruřzeniu pořpolitym/ nic záczynáć nie mamy/ imo pozwolenie Séymowé wřzech řtanów *SarnStat* 131 [*idem* 132].

4. Wskazuje osobę, przedmiot, fakt, które są przewyższone przez kogoś (coś) innego: więcej niż, ponad (9) : Gdiż cżáfu iednego Seneca y wiele innych [...] k S. Pawłowi chadzali, iednak wřdy imo infze Seneca iemu w towarzřstwie był *BielŻyw* 142; Nie mniemay ábyř thy zdrowie řwoie miáłá záchowác w domu Krolewřkim imo wřzyřtki Zydy [prae cunctis Iudaeis Vulg']. *BibRadz Esth* 4/13; Then [Kazimierz Wielki] imo wřzyřtki Polřkie krole przodki řwe/ Polřkie kroleřtwo gořpodářřtwem/ [...] wřtáwy/ budowánim/ y innymi rzeczami dobrze opátrzył *BielKron* 376, 314v; tedy ten ieft przekłety [...] ktery řtworzenie imo řtworzycielá chwali *CzechRozm* 65v, A2v; áby wřzyřtkie miářtá y miářteczká/ y wři [...] iednáko to brzemie ná řobie nieřli/ á iedné imo drugie nie vłęgály. *SarnStat* 971.

Wyrażenie przyimkowe: »imo wszystko« (2): naukę mamy iż imo wŹyŹthko winniŹmy poŹłufzni być Pánu *BibRadz* I 138c *marg*; Táka piéknosć zoŹtáie záwŹdy w Źwoiéy mierze/ Mądry/ kto imo wŹyŹtko to iedno obierze. *KochDz* 106.

5. *Wskazuje osobę lub fakt, do których dodaje się inne wymienione w tekście: oprócz, poza* (15) : V Polakow imo Krolá y Pány Radne [*ultra regem et senatum*] bárzo wiele moŹe Sláchecki Ítan *ModrzBaz* 24; ALe imo te doŹtoieńŹtwa [*sed praeter eos honores*]/ ktore ábo RzeczpoŹpolita/ ábo Krolowie dawáią [...] Źá niektore inŹze/ ná ktore Źynowie po Źmierci OycowŹkiej náŹtępuią *ModrzBaz* 46v, 94; á imo inŹze zelŹenie ŹwiátoŹci/ ieden łotr w Chrzćilnicę náproŹyŹł *StryjKron* 308.

Wyrażenie przyimkowe: »imo to; imo to wszy(s)tko« = *poza tym* (6 : 5): O czym teŹ ielŹcŹe naydŹielŹ/ v Rábiná Ezdry/ v Rábiná Huny/ y v Rábiná Iákobá. LecŹ imo to/ piŹze teŹ ták Rábi Náchman w kŹięgách Sánhedrym. *CzechRozm* 166; WŹzákŹe imo to wŹyŹtko com powiedŹiał/ ku wyrozumieniu mieyŹcá onego [...] rzecz to Źámá pokázuie *CzechRozm* 203, A4, 87, 162, 218, 220; Nocne biegánia y wołánia/ imo to/ iż wczciwym obywatelom pokoy y odpoczywánie przekaŹáią [*praeterquam quod honestum civium ocium ... interturbant*]/ obracáią Źię teŹ w wielkie zgiełki/ pokoiowi mieyŹkiemu przeciwnie *ModrzBaz* 36; *KochPs* 20; *CzechEp* 71, 97.

II. Przysłówek miejsca: *blisko, tuŹ obok* (3) : Praeterfluo. Ciekę álbo byeŹę imo. *Mqcz* 132a; czemu iá [*winnicę*] tárŹáią/ Którzy w drógę kolwiek idác imo nie mijáią? *KochPs* 121; iŹ nád wrotami domu iego DuŹá w xtałcie onego vmárłego iádác imo/ włoczniá [...] znák wczyniŹłá *StryjKron* 155.

Cf **MIMO**

MK